До 75-річчя від дня народження видатного хіміка-органіка, доктора хімічних наук, професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка, академіка НАН України Олександра Олександровича Іщенка

26 серпня 2025 року виповнилось би 75 років доктору хімічних наук, професору Київського національного університету імені Тараса Шевченка, академіку НАН України Олександру Олександровичу Іщенку. Але на превеликий жаль життя його раптово обірвалося рік тому.

Олександр Олександрович був неординарною особистістю, Людиною, ніби підключеною до високовольтної лінії Духу, видатним вченим у галузі фотоніки органічних сполук та перетворювачів світлової енергії на їхній основі.

У 1973 році Олександр Олександрович закінчив з відзнакою хімічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Його подальша наукова діяльність пов’язана з Інститутом органічної хімії НАН України, в якому він пройшов шлях від інженера до завідувача відділу.

У 1980 р захистив кандидатську, а в 1991р. – докторську дисертацію; 1987 р. – присвоєне вчене звання старшого наукового співробітника, 2009 р. – професора, у 2015 р. – члена-кореспондента НАН України, а в 2021 році – академіка НАН України.

Паралельно з активною науковою роботою Олександр Олександрович викладав на Хімічному факультеті та в Інституті високих технологій КНУ імені Тараса Шевченка.

Його майстерність лектора відома не лише студентам хімічного факультету КНУ. Він неодноразово запрошувався для читання лекцій до Вейцманівського інституту (Ізраїль), Вільнюського університету, університетів Казахстану.

О.О. Іщенко заклав фундамент молекулярної люмінесценції поліметинових барвників, встановив загальні закономірності, які зв'язують

спектрально-люмінесцентні властивості цих барвників з їхньою хімічною будовою і природою середовища. Започаткував новий науковий напрямок – фотоніка іонних пар поліметинових барвників. Під його керівництвом розроблені високоефективні матеріали для лазерної техніки, що дало змогу здійснити вперше в світовій практиці режим пасивної синхронізації мод в практично важливих для волоконної оптики та офтальмології ербієвих лазерах; реалізувати генерацію лазерного випромінювання на барвниках в ближньому ІЧ – діапазоні з рекордним спектральним зсувом відносно частоти накачки; створити захисні світлофільтри від лазерного випромінювання, які за величиною послаблення його та візуальним пропусканням значно перевищують закордонні зразки; розроблені фоточутливі нанокомпозити для голографічних реєструючих середовищ з високими інформаційними характеристиками, які не потребують захисту прихованого зображення від зовнішнього світла, і фотовольтаїчні перетворювачі сонячної енергії з високою чутливістю в максимумі спектра випромінювання Сонця.

О.О. Іщенко підготував одного доктора та 7 кандидатів наук. Він є автором та співавтором монографій, патентів і понад 500 наукових публікацій. У 1997 р. його було відзначено премією ім. А.І. Кіпріанова НАН України за роботу «Будова та спектрально-люмінесцентні властивості поліметинових барвників».

Згадуючи свою наукову діяльність Олександр Олександрович висловився так: «Якби мені запропонували прожити життя заново, я б знову обрав Київський університет, той самий факультет, той сам інститут, ту саму роботу…».